

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

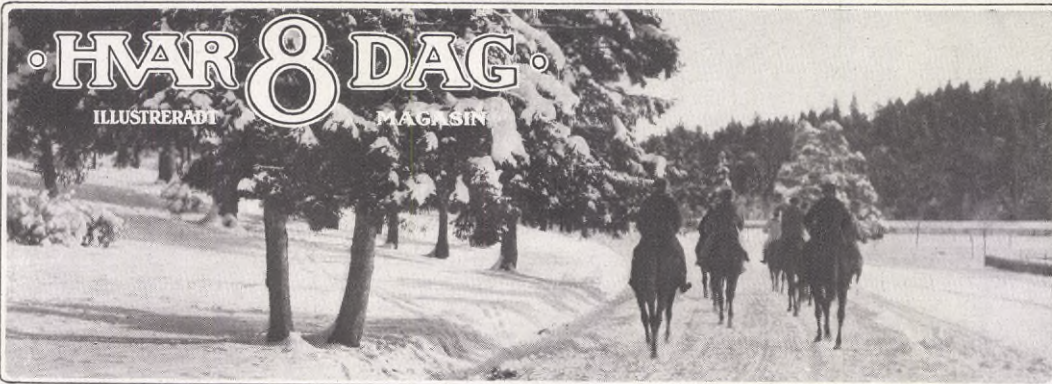
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MÅG. SIN

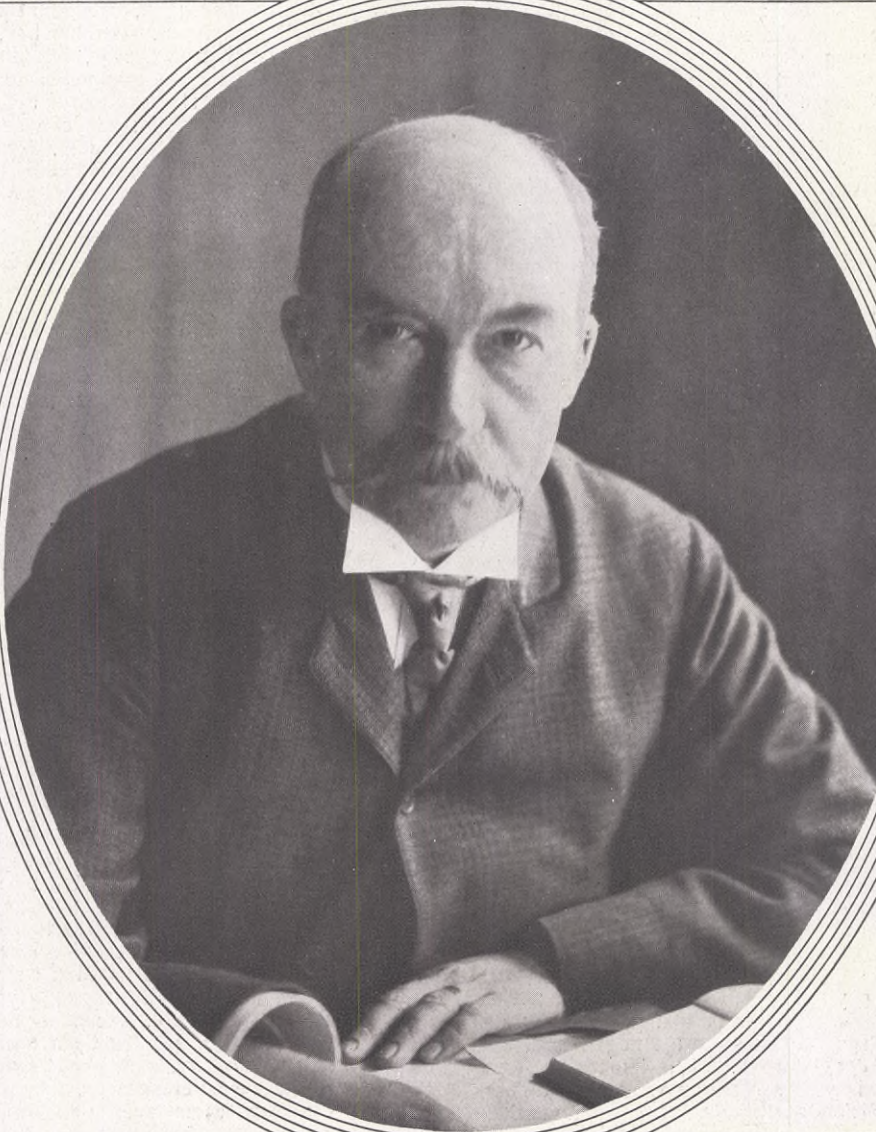

VID VÄRTAN. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

20:DE ÅRG.

DEN 9 MARS 1919

N:o 23

Adolf Norén

ADOLF NOREEN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

När professor Noreen efter sin 65-årsdag den 13 mars i år lämnar den lärostol i nordiska språk vid Upsala universitet, som han nu innehåft i ej mindre än trettioåttio år, då mister denna akademi den utan tvifvel mest eftersökta af alla de humanistiska lärarna där under det senaste halfva århundradet. Hans ämbetsbroder Harald Hjärne har starkare präglat sina lärjungars allmänna åskådning efter sin egen än Noreen och därigenom haft ett betydligare inflytande på opinionen i flera stora frågor. Men inom sin vetenskap har Noreen utöfvat en ojämförlig dragningskraft; jag tror att han haft flera utländska lärjungar än någon annan svensk universitetsman, och de svenska utgöra det större flertalet af våra yngre filologer och läroverkslärare i modersmålet. Till att ge honom denna skäligen ensamstående ställning ha olika sidor af hans begåfning och skaplynnne samverkat.

Han är för det första en alldeles ovanligt mångsidig forskare. "Nordiska språk" är ju icke ett ämne utan ett knippe ämnesgrupper af inbördes högst olika beståndsdelar, men icke dess mindre har Noreen för de flesta af dessa hyst lika lifligt intresse och uppmuntrat till studium på skilda fält, om han också med full rätt brukat framhålla: kom ihåg, att isländska och vissa andra grenar af ämnet behandlas af många länders forskare, men att svenska, det äro vi så godt som ensamma om. Det är sant, att man länge alltför ensidigt höll sig till en och samma afhandlingstyp inom ämnet, beroende på särskilda förhållanden, men detta hämmade ej Noreens egen forskning på olika områden. För den finns det väl endast ett enda obehändradt område, syntaxen, och därför är det också det, där det nu göres oss det största behöfvat af arbete och förnyelse. — För det andra är Noreen utrustad med sällsynta pedagogiska gåfvor. Hans föredrag och hans undervisning äro fångslande och personliga, ofta inblandade med humoristiska och komiska poänger, som han gärna kryddar med. Det var inte till några torra timmar man gick, när man begaf sig till hans föreläsningar, utan till underhållande och rikt gifvande, blott alltför korta stunder. Och hans seminarier synas mig än i dag oöfverträffliga. Det berodde icke minst på den egenskapen hos Noreen, att han är en i ordets egentliga mening liberal natur, som tillåtitt och uppmuntrat till själfständig kritik, och som därigenom framkallade lifgifvande diskussioner, hvilka icke hejdades i sin gång af någon rädsla för att angripa mästarens mening. Han var villigt och snabbt upptagit andras meningar och ändrat egna, när dessa syntes honom med rätta underkända.

Slutligen har naturligtvis hans stora och utsträckt välvilja mot lärjungarna, hans personligt vänskapliga intresse för dem haft del i den attraktion han utöfvade som lärare. Hans liflighet och frihet från all akademisk stelhet, hans infallsfyndighet och uppslagsrikedom, hans breda humanistiska mottaglighet, allt gjorde honom utomordentligt populär, fyllde hans föreläsningssal och drog till hans ämne flera än det strängt taget fanns plats för af tackutbildade i vårt land.

Det vore gagnlöst att här söka ge en öfversikt af hans vetenskapliga alstring, som är ytterst omfattande. Han tillhör det släktled, som genom behandling af vårt språks historiska ljudlära var banbrytande inom den nordiska språkvetenskapen, och vann sina sporrar genom undersökningar af svenska folksmål. Genom sin energiska strid för nystainingen på 1880-talet gjorde han sig ytterligt hatad på många håll; hans ståndpunkt i denna sårifråga är betingad af hans allmänna rationalism, som i språkliga ting framför allt tar hänsyn till det praktiska. Hans läroböcker, framförallt de i fornlandska och fornsvenska, äro de härskande sedan årtionden tillbaka inom som utom Sve-

rige. Med mycken framgång har han i populärvetenskapliga smärre afhandlingar gett den bildningsintresserade allmänheten del af forskningsresultaten inom den nordiska filologien. Åt den nyare svenskan har han egnat en i mycket grundläggande utredning, som sammanfattats i det väldiga, ännu tyvärr ofullbordade arbetet *Vårt språk*, af hvars planlagda nio band nu nära fem äro afslutade. Mätte det icke bli en torso! Det skulle vara en oersättlig skada om denna utomordentliga skattkammare för upplysningar om vårt modersmål icke skulle bli färdig och fullbordad. Det nya system, som Noreen där sökt genomföra, kan nämligen ingen annan än han själf bygga ut och det är på dess hittills allra mest obekanta partier, som man väntar. Det är därför med verklig oro, som man tar emot underrättelser om, att Noreen åtagit sig än ett, än ett annat uppdrag, hur värdefull och önskvärd hans medverkan på olika punkter än kan vara. Slutligen har han lett den ortnamnsforskning, som för närvarande väl är den af en större allmänhet mest uppskattade grenen af ämnet.

Det vore icke uppriktigt, om jag förtege, att jag i ett fall anser, att Noreens åskådning och verksamhet burit olycksbringande frukter, nämligen i fråga om låneorden i vårt modersmål. Där har han, ehuru naturligtvis ej med vett och vilja, kommit att gynna den tanklösa och okunniga språkförskämning, af hvilken vi dagligen lida. Hans utilitistiska uppfattning var en reaktion med Rydqvists; utvecklingen torde nu ha gått tillbaka till en ståndpunkt, som ligger ett långt stycke aflägsset från Noreens åttiotalsuppfattning.

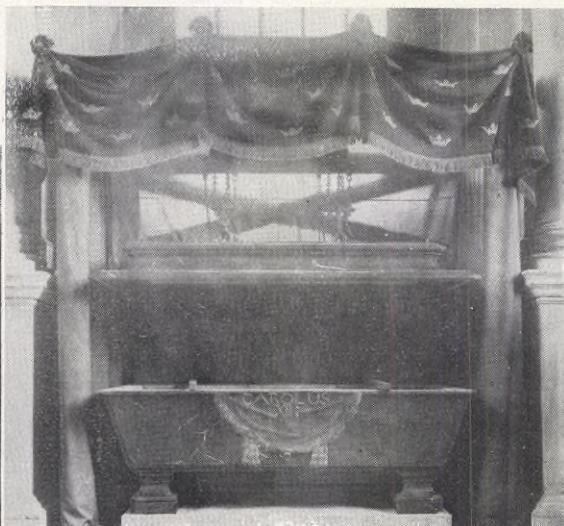
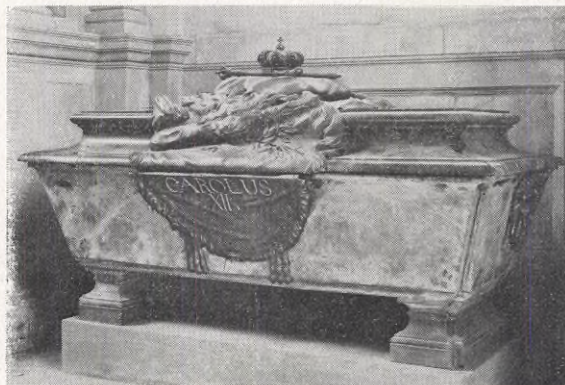
Vid sidan af denna fackvetenskapliga verksamhet har Noreen deltagit i många allmännyttiga och kulturella sträfvanen, i flesta fall som initiativtagare, bl. a. till universitetens sommarkurser. Om det stora anseende han åtnjutit och den kärlek och beundran han vunnit vittna de talrika ledamotskapen af akademier och lärda samfund in- och utomlands samt de båda ståtliga festskrifter, med hvilka han hyllats 1904 och 1914. Däremot är han icke ledamot af Svenska akademien och har icke heller fått mottaga dess stora guldmedalj, något som näppeligen kan bero på objektiva skäl.

Att Adolf Noreen snart icke längre är sin vetenskaps målsman vid vårt äldsta och största universitet skall säkerligen räknas som en af de största förluster detta gjort på årtionden. Hans egen vetenskapliga alstring skall däremot blott skörda vinst därpå genom att frigöra honom från ämbetsplikterna. Visserligen har han under senare år tidtals icke njutit orubbad hälsa, men icke ens detta har kommit honom att inskränka sig till någon normalarbetsdag. Och är det någon önskan man framför allt vill uttala till hans födelsedag, är det den, att han skall få en lång arbetsvecka som emeritus. Hvar och en, som känner Adolf Noreen, vet, att den skall bli fylld af en verksamhet, som i betydelse icke har någon nämnvärd medtäflare på det viktiga fosterländska område, som är hans arbetsfält. Hans egna lärjungar ha här och där fört forskningen längre på åtskilliga punkter, än han har gjort. Som en äkta, osjälvisk vetenskapens tjänare har han endast glatt sig däråt. Med en sällsynt frihet från personlig fåfånga kan han tala om några af sina "snart 20 åriga skrifter, hvilkas innehåll numera tack vare vetenskapens framsteg — gudskelov! — är i åtskilliga punkter föråldrat". Men i sin helhet, i fråga om mångsidighet, outtröttlighet, fyndighet, alstringskraft och lifgifvande, väckande makt, är han en gigant, som ingen på långt när hinner upp till bland de talrika arbetare, som i vårt land egnat sig åt den nordiska språkvetenskapen, i främsta rummet just tack vare hans egenskaper som lärare.

Ruben G:son Berg.

CARL XII:S SARKOFAG: t. v. Sarkofagen före restaureringen och så som den till sitt yttre alltjämt ter sig. — T. h. synes den nyrestaurerade sarkofagen öppen för att för all tid mota hjältekonungens kista.

Onsdagen den 26 februari, 200 årsdagen af Karl XII:s bisättning, nedsattes åter hans kista i den nyrestaurerade sarkofagen i öfre Karolinska grafkoret i Riddarholmskyrkan. I samband härmed var därstädes anordnad en minnehögtidlighet, vid hvilken närvaro konungen jämte öfriga i staden varande medlemmar af kungliga familjen, statsrådets ledamöter, riksdagens talmän, Karolinska förbundets styrelse, en mängd deputationer från armé och marin samt universitet och studentkårer med flera representativa personligheter. Närvarande voro också de som deltagit i den år 1917 verkställda undersökningen af Karl XII:s kista och jordiska kvarlevor.

Vid högtidlighetens början var kistan, omgifven af drabanter, uppställd på en katafalk i högkoret. En blandad kör utförde "Viken tidens flyktiga minnen" hvarefter först konungen framträdde till kistan och där nedlade en minneskrans från sig och drottningen och sedan kransar nedlades från så godt som samtliga svenska regementen, studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor ävensom från Karo-

linska förbundet. I kyrkan närvarande deputationers fanor eller standar sänktes slutligen till hälsning öfver kistan hvarefter de bildade häck rundt densamma i koret.

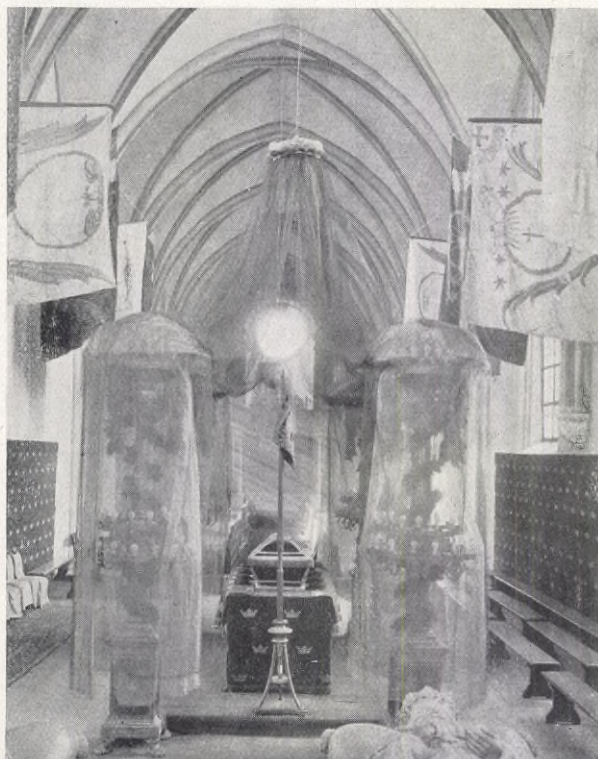
Under musik från orgelläktaren lyftes kistan af åtta officerare från katafalken och bars upp i grafkoret samt sänktes i sarkofagen. Det däröfver i beredskap hängande locket tillslöts alltunder det kören utförde "Requiem" och de i koret befintliga fanorna sänktes mot golvet. Den korta högtidligheten fick sin värdiga avslutning med en af ärkebiskop Nathan Söderblom förrättad liturgisk tjänst enligt en för tillfället särskildt bestämd ordning.

MOT FREDEN.

Underrättelserna från Fredskongressen, alltid knapphändiga, hafva under den sistförlutna veckan fullständigt uteblifvit, ett förhållande hvartill förklaringen torde kunna sökas i den omständigheten att kongressens tre verksamaste krafter af skilda orsaker för någon tid undandragits det direkta fredsarbetet — president Wilson befinner sig sedan den 24 februari åter i Amerika för att söka besvärja den därstädes mot "Nationernas förbund" resta våldsamma oppositionen, Lloyd George vistas i England för att söka bemästra den starka oron inom engelska arbetarvärlden, och Clemenceau slutligen, som ännu icke återhämtat sig efter den blesstyr attentatsmannen Cottin tillfogade honom, har tvungits till en tids stillnet och överksamhet.

Huruvida det verkligen skall lyckas president Wilson att vinna det amerikanska folket för sin stora tanke: instiftandet af *Nationernas förbund* kan icke med vissnet förutsägas. Ett faktum är, att en mycket stark stämning mot det planerade förbundet hål-

Forts. å sid. 362.

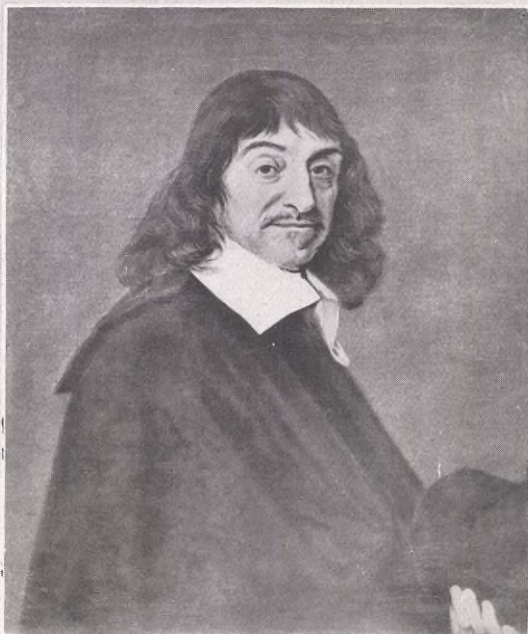

Pressfoto.

DEKORATION OMKRING CARL XII:S KISTA I RIDDARHOLMSKYRKAN Å 200 ÅRS DAGEN AF BISÄTTNINGEN.

Kista: Bengt Nilbergsson

CARTESIUS (RENÉ DESCARTES).

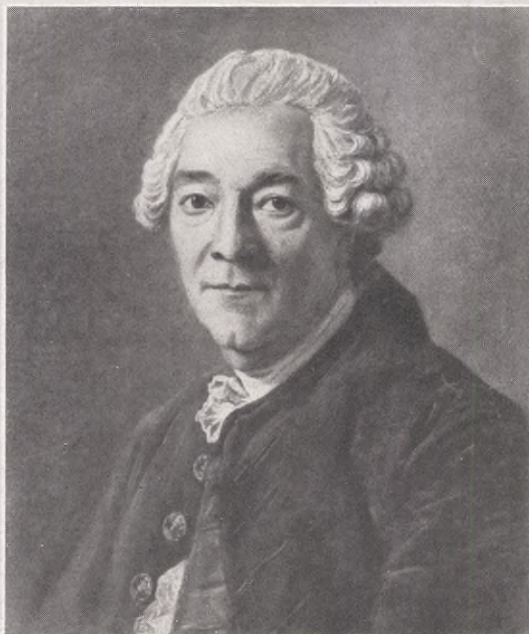
Målning af Franz Hals.

Under världskriget har Louvern som bekant delvis användts till sjukhus medan de förnämsta konstskatterna gömmts eller bortförts. Så småningom komma väl desaa att intaga sina forna platser och "Venus de Milo" återvänder från sitt gömställe i södra Frankrike.

Det finns ej något utländskt museum, som äger så många och på samma gång konstnärligt värdefulla porträtt utförda af svenska målare som Louvern.

Bland dessa äro i synnerhet miniatyrmålaren Hall och vår störste 1700 tals målare Roslin företrädda med ett större antal porträtt, hvilka dagligen beundras af den besökande allmänheten.

Louvrepalatsets historia sträcker sig långt tillbaka i tiden. Det antages, att Philip August (1180—1223) lät upprätta det första slottet här. Den konstälskande konung Frans I gaf 1527 befallning att nedrivna den gamla borgen, hvars grundmurar man vid utgräfningar under den senaste

JACQUES DUMONT LE ROMAIN.

Pastell af m:me Marie-Suzanne Roslin.

SEBASTIAN BOURDON.

Själporträtt.

tiden påträffat. Den nuvarande byggnaden, hvartill arkitekten Pierre Lescot gjort ritningen, har tillbyggt under de följande regenterna ända till våra dagar. För att hastigt genomgå museerummen åtgår en tid af öfver två timmar. Muséet har ursprungligen bildats af Frans I:s och och Mazarins värdefulla samlingar samt öppnades för allmänheten år 1793. De bestå af sex hufvudafdelningar: Tafel omkring 3,000:—; grekiska och romerska skulpturer; egyptiska och orientaliska skulpturer tillsammans cirka 3,000 nummer; skulpturer från medeltiden, renässansen och den moderna tiden; konstindustriella föremål samt marinmuséet. Man kan verkligen säga, att alla föremålen i Louvern äro af yppersta slag, ty alla mindervärdiga konstsaker hafva överlämnats till specialsamlingar eller provinsmuséer.

Miniatyrafdelningen är af särskildt intresse för oss svenskar, då däri förvaras ett trettiootal små miniatyrmå-

ÉTIENNE JAURAT. MÅLNING AF ALEXANDER ROSLIN.

KVINNOPORTRÄTT. (Möjligen M:me Roslin). MÅLNING AF ALEXANDER ROSLIN.

lade på elfenben af svenskarne *Lafrensen d. y.* (f. 1737, † 1807) och *Pierre Adolph Hall* (f. 1739, † 1793), hvilken senare utfört porträtt öfver *Alexander Roslin, le comte d'Artois, le comte d'Estampes, prinsen af Conti, Gillis Demarteau, Père Andre* samt dessutom flere okända personer.

*

Niklas Lafrensen d. y. kom ung till Frankrike för att lära sig "gouachemålningskonsten" (ogenomskinlig vattenmålning på papper) samt blef 1773 k.

hofminiaturmålare i Stockholm, som han året därpå lämnade för att bosätta sig i Paris under namnet "Lavreince". Han valde oftast aktriser och balettflickor till modeller och framkallade då med penseln för oss tämligen lätta scener t. ex. *Consolation de l'absence, Le billet doux, Qu'en dit l'abbé m. il.* Ett sextio-tal blefvo af dåtidens förnämsta kopparstickare graverade och betinga nu, ehuru de finnas i åtskilliga exemplar, 1000 kr. eller mera per styck på våra konstauktioner. Lafrensen återvände till Stockholm 1791,

UNG FLICKA PRYDANDE AMORS STATY MED BLOMMOR. Målning af Alexander Roslin. Enligt C. U. Palms uppgift konstnärens dotter.

hvarst han mottogs med välvilja, men blef snart glömd och dog fattig 1807.

*

Pierre Adolph Hall föddes i Borås; utbildade sig i Tyskland i miniatyrmålning och efter att i Sverige endast hafva målat ett fåtal porträtt reste han till Paris, där han tillföljad af sin utomordentliga skicklighet kallades af fransmännen "le van Dyck en miniature". Hall blef hofmålare hos franska konungafamiljen, men måste vid revolutionens utbrott fly till Belgien, där han afled i största armod i Lütich 1793. Halls miniatyrrporträtt finnas hufvudsakligen i Frankrike.

Bland miniatyrerna är vidare att märka ett af den ryktbare målaren *Jean Petitot* (f. 1607 † 1691) utfördt porträtt i emaljmalning af vår

drottning *Kristina*. Det saknar etikett, men är det samma, som finnes i Victoria and Albert museum i London och afbildadt i *Hvar 8 Dag* årg. XIV:49.

I pastellsamlingen lägger man märke till porträtten öfver *François Boucher* och *Natoire*, båda af vår

framstående pastellmålare *Gustaf Lundberg* (f. 1695 † 1786), som var verksam i Paris i tjugusju år samt medlem af "Academie royale de peinture et de sculpture". Lundberg, som efter sin hemkomst till Sverige, blef hofintendent och ledamot af Målare och Bildhuggareakademien i Stockholm, har vunnit eftervärldens beundran särskildt för sina dampporträtt. Det glänsande, lätta, behagfulla, som utmärka dessa, är i sitt slag nästan enastående. Han hann under sin långa lefnad, 90 år, med åtskilligt och många porträtt finnas i behåll ehuru pastellen är mycket ovaraktig.

Af de porträtt, som hafva intresse för Sverige i Louvregalleriet, kunna vi endast lämna afbildningar öfver några få ej förut reproducerade.

Cartesius (René Descartes), filosof och matematiker, porträtt i olja af *Franz Hals*. Cartesius framställes å porträttet med markerade svarta ögonbryn, pipskägg, långt mörkt hår samt bär den på 1600-talet brukliga svarta dräkten med stor hvit krage. I handen håller han hatten. — I Glyptoteket i Köpenhamn finnes ett annat porträtt af Cartesius, äfvenledes af Hals. I Louvern förvaras vidare Cartesii af den svenske hofmålaren *Sebastian Bourdon* utförda bild.

Cartesius, "Frankrikes skarpsinnigaste tänkare", föddes i La Haye i Touraine. Han visade tidigt matematisk begåfning. Tjuguet år gammal deltog han under Moritz af Oranien och Tilly i krigståg uti Holland, Tyskland samt i Ungern mot turkarne. År 1621 lämnade C. fätlivet och tillbrakte tiden på resor. Han kom 1629 till Holland, där han bodde under tjugo år på tretton olika platser, fördjupande sig i filosofiska och matematiska studier. Cartesius är den nyare filosofiens och den analytiska geometriens grundläggare och har utgifvit en mängd lärda afhandlingar. Han stod bland annat i korrespondens med prinsessan Elisabet af Pfalz och *drottning Kristina*, som erbjöd den lärde filosofen att komma till Sverige för att undervisa henne i filosofien. Cartesius antog denna inbjudan 1649, men dukade under på grund af det nordliga klimatet och afled redan följande år 1650 i Stockholm. Hans lik fördes 1661 till Frankrike, där det begrofs i kyrkan Saint-Geneviève i Paris. I Adolf Fredriks kyrka i Stockholm lät Gustaf III såsom kronprins uppsätta ett monument öfver Cartesius, hvilket utgöres af en naken bevingad, manlig genie, som sväfvat buren af skyar vid högra sidan om jordklotet; signeradt I. Sergell 1781; af bly.

Franz Hals, f. i Antwerpen omkring 1580. Elev af den holländske målaren Karel von Mander. 1604 bosatte sig Hal i Harlem samt gifte sig 1610, men äktenskapet var icke lyckligt. År 1616 anklagades han nämligen af borgmästaren för att hafva misshandlat sin hustru, hvilken kort därefter afled. Franz Hals var porträttmålare och det var det glada lifvet, i hvilket han själf deltog, som företrädesvis behandlades. För att betala skulderna såldes hans möbler 1652. På gamla dagar fick denne konstnär, som numera anses vara en bland alla tiders största målare, anlita den allmänna barmhärtigheten. Han afled 1666 i en ålder af 86 år samt begrofs i Harlem, där en staty är rest öfver honom.

Jacques Dumont le Romain, pastell af madame *Marie-Suzanne Roslin*. Han har hvit pudrad peruk och är klädd i sammetsrock. Född i Paris 1701, historiemålare och direktör vid akademien. Död 1781.

Marie-Suzanne Roslin, f. *Giroust* (gift 1759 med Alex. Roslin). Hon var fransyska, elev af La Tour och en framstående pastellist. Flera af hennes arbeten intaga en bemärkt plats i Louvern. Ett porträtt

af H. V. Peil i pastell af henne finnes i Stockholm och gick till 8,000 kr. på Bukowski 1916.

Madame Roslin afled 1772.

Sebastian Bourdon, självporträtt i olja. Han har långt hängande hår och är klädd i hvit skjorta samt mantel. Bourdon håller i knäet ett antikt marmorhufvud. I bakgrunden synes ett draperi. Det är ett originellt porträtt af den franske historiemålaren, som någon tid vistades i Stockholm såsom drottning Kristinas hofmålare. Ett annat självporträtt af Bourdon finnes i Nationalmuseum i Stockholm. Detta senare porträtt har en helt annan typ.

Handteckningssamlingen i Louvern förvarar ett af samme målare ritadt porträtt af *drottning Kristina*. Bilden har oval form och liknar Versaillesporträttet, men ramen är försedd med en guirland af band.

Étienne Jeurat, fransk målare, porträtt i olja af *Alexander Roslin*. Jeurat siter iförd peruk i en förgylld karmstol högst elegant klädd i sammetsrock, sidbrokadväst, kortbyxor och hvita silkesstrumpor. I handen håller han palett och penslar och har just gjort utkastet till en målning.

Étienne Jeurat föddes 1699 i Vermenton. Elev af Vleugels; studerade i Rom samt återvände 1733 till Frankrike, där Jeurat blef professor, rektor samt slutligen kanslär vid Konstakademien i Paris. Död 1789 i Versailles.

Okänt dampporträtt (möjligen Roslins hustru. Jämför hennes porträtt i Personhist. tidskrift "Hedenbergssamlingen") målning i olja af *Alexander Roslin*. Hon har en klädning med blomstermönster samt ett smycke hängande i band om halsen.

Af öfriga i Louvern förvarade målningar af *Roslin* märkas: *Självporträtt*, porträtt af målarna: *Josef-Marie Wien*, *Hyacinthe Collin de Vermont*, *Michel-François*, *Dandré-Bardon* samt författaren *Mar-montel*.

Alexander Roslin föddes i Malmö 15/7 1718. Fadern, Hans Roslin, var amiralitetsmedicus i Karlskrona och modern Catharina Wertmüller tillhörde samma släkt som den ryktbare målaren "Ulrik Wertmüller". Alex. Roslin tog först lektioner för amiralitetstecknaren kapten Lars Ehrenbill i Karlskrona och kom sedan till hofkonterfejaren Schröder i Stockholm, där han åtnjöt undervisning i porträttmåleri. Roslin vistades sedan en tid i *Göteborg* och flyttade 1742 till Skåne, där han kvarstannade till 1745. Efter att genom en tillfällighet fått anställning hos drottning Lovisa Ulrikas svägers, markgreven af Bayreuth, beslöt Roslin sig för en italiensk studieresa. Han fick redan nu heder i att måla sitt självporträtt samt få det upphängt i Uffizierna uti Florens. Detta porträtt utbyttes sedermera mot ett, måladt vid äldre år, hvilket framställer konstnären i färd med att måla Gustaf III:s bild. I Neapel blef han föreställd för Ludvig XV:s äldsta dotter, hertiginnan af Parma, som rekommenderade Roslin hos sina systrar, mesdames de France. Han ankom 1752 till Paris och fick redan följande år 1753 utställa målningar i Salon Carré i Louvern. Det var en ovanlig framgång för Roslin, som kom från ett litet land och var utan försänkningar i konstnärskretsarne i Paris. Roslin fick beställningar från kungl. familjen och rika ädlingar voro angelägna att blifva förevigade af hans pensel. År 1759 gifte Roslin sig med pastellmålarinnan Marie-Suzanne Giroust. Under åren 1774 och 1775 vistades han i Stockholm, där han bodde hos sin kusin, lifmedicus J. N. Wertmüller. Vi hafva blott några få porträtt af Roslin målade under hans korta vistelse här, bland hvilka märkes: Familjen Jennings och Gustaf III och hans bröder på Nationalmuseet samt den stora Grillska familjefalån, som på Bukowskis auktion 1916 gick till 47,000 kronor.

Forts. å sid. 361.

Foto. Klubb: Bengt Sjöqvistsparre
 "FEBRUARIGRUPPEN 1919". David Tägtström: Porträtt.

I Liljewalchs konsthall i Stockholm har i dagarna öppnats en utställning af "Februari-gruppen", under hvilket namn tjugufyra unga konstnärer sammanslutit sig. Utställarne, representerande olika riktningar inom modernismen, äro till större delen redan kända och uppskattade från tidigare expositioner, vi nämna den framstående porträttmålaren och tecknaren David Tägtström, den bekante koloristen Einar Forseth, Erik Detthow, Ewald Dahlskog, Axel Fridell m. fl. Den ende företrädaren för den futuristiska riktningen är Gösta Adrian-Nilsson. I skulpturhallen utställas den nyligen bortgångne Carl Edes efterlämnade verk af-

vensom arbeten af Gösta E. Almgren och Halvar Friensdahl, Nils Enberg och Ruben Nordström.

*

Förslag har väckts inom Byggnadsstyrelsen om anordnande af en damm eller fontängrupp i den del af Stockholms Humlegård, som ligger mellan Sturegatan och Kungl. biblioteket. Till detta förslag anknyter sig ett tidigare af Föreningen för Stockholms prydande med konstverk väckt om resande af professor Theodor Lundbergs här afbildade monumentala fontängrupp, hvilket förslag

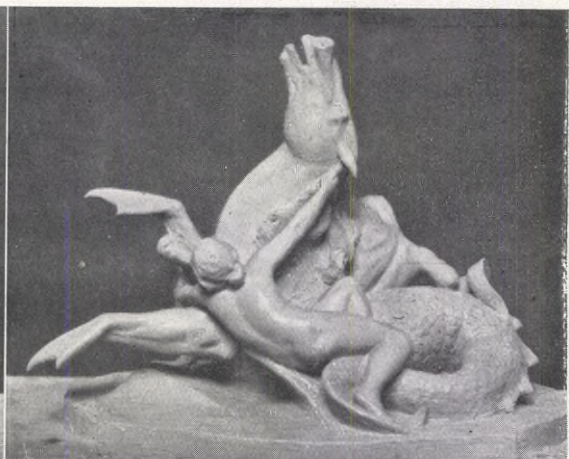
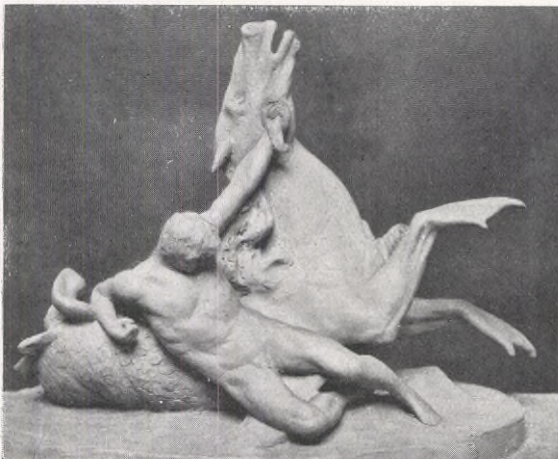

Efter fotograf. Klubb: Bengt Sjöqvistsparre
 CARL ELDH: Kolossalhufvud i marmor af Gunnar Wennerberg. Inköpes af Nationalmuseum för kr. 4,000.

hittills icke kunnat realiseras på grund af bristande medel. I och med Byggnadsstyrelsens förslag har emellertid planen på det Lundbergiska konstverkets resande fått förnyadt intresse och dess framtida förverkligande kan anses så godt som säkerställt.

E. MALMERFELT: PORTRÄTTBYST AF FRIHERRE CARL CEDERSTRÖM. I Svalanders Konsthandel i Göteborg utställes f. n. en nyligen af fru Elisabeth Malmerfelt modellerad porträttbyst af vår berömda flygare, framlidne friherre Carl Cederström. Bysten utmärker sig för en slående porträttlighet vid sidan af sitt konstnärliga värde.

Efter fotogra.

Klubb: K. m. A. - H. Bengt Sjöqvistsparre, Skilm-Odg.

PROFESSOR THEODOR LUNDBERG: FÖRSLAG TILL FONTÄNGRUPP.

DET OLYCKLIGA TYSKLAND I KAMP FÖR FRED OCH RO.

Överst: DEN NYA RIKSREGERINGENS FÖRSTA SES-
SION I WEIMARS SLOTT D.
15 FEBR. Fr. v. rundt bordet:
Rauscher (sekr.), Robert Schmidt
(Lifsmiddelsminister), Schiffer
(vice kansliär och finansmin.),
Scheidemann (rikskonsejpresident),
dr Landberg (justitiemin.),
Wissell (riksutsködnings-
min.), Bauer (arbetsmin.), gref-
ve Brockdorff-Rantzau (utrikes-
min.), dr David (min. utan p. or-
föll), dr Preuss (inrikesmin.),
Giesberis (postmin.), dr Bell
(kolonialmin.), Gothein (min.
utan portfölj) och Noske (för-
svarsmin.)

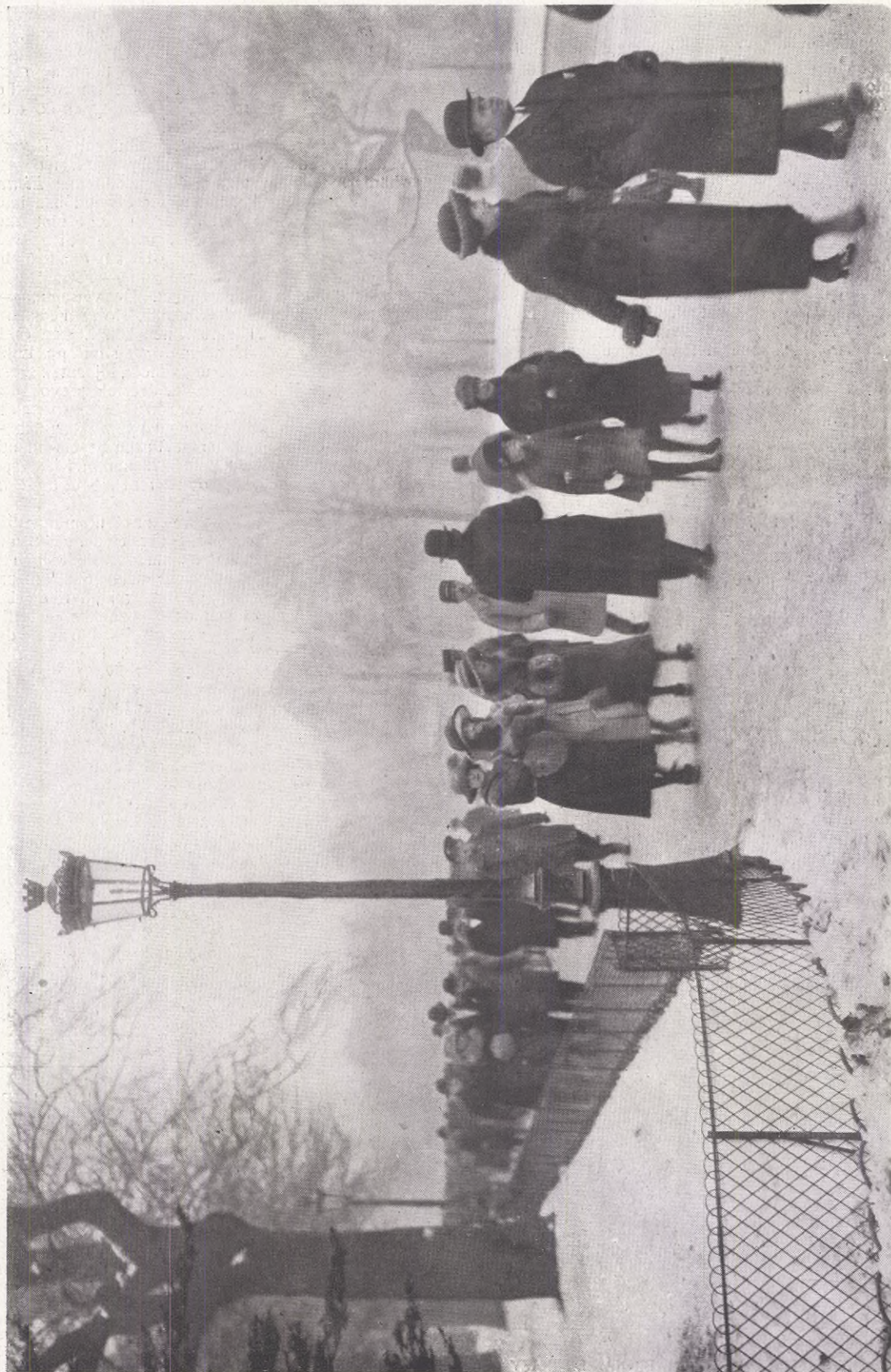
Nederst t. v.: RADEK, den
ryske bolschevikledaren som
organiserat finansrådet och led
den tyska spartakistörörelsen och
som nyligen blifvit af myndig-
heterna Junnen i Berlin och
häktad.

Nederst t. h.: DUISBURG, den
betydande industristaden i Rhen-
provinsen besattes d. 16 febr.
af tre kompanier belgiska trupp-
per för att skydda staden och
den stora hamnanläggningen
för spartakistöfverfall.

PARIS I FREDENS TECKEN.

EN SENASTE BILD FRÅN PARIS I SNÖ, visande Bois de Boulogne under en fashionable promenadtimme. Man kan endast glädjas öfver att efter dessa fasans dr återse Europas vackraste promenadplats fylld af lyckliga människor. — Efter fotografi.

MOT FREDEN.

Forts. fr. sid. 355.

ler på att arbeta sig fram inom skilda läger. I kongressen ledes den häftiga oppositionen af de båda senatorerna Reed och Borah, hvilka göra gällande, att Amerika, om det anslöte sig till Nationernas förbund, fullständigt skulle bryta med sin tidigare förda utrikespolitik och till obotlig skada för sig själf uppgiiva den starka själfständiga ställning det med stöd af Monroedoktrinen intager. Det skulle därmed tillåta Europa att blanda sig i det västra halfklotets affärer och samtidigt själf indragas i de europeiska förvecklingarne. I Nationernas förbund skulle England diktera Amerikas politik, i det att England och dess dominions därinom skulle företrädas af fem representanter under det att Förenta Staterna skulle hafva endast en representant. Lyckades det England att få in Amerika i den medels Nationernas förbund gillrade fällan, skulle det hafva vunnit en lysande diplomatisk seger utan motstycke dess historia under de senaste århundradena.

Den starka misstro mot England som inspirerat dessa uppseendeväckande uttalanden i kongressen framträder påfallande öppet jämväl inom pressen. Den amerikanska arbetarevärlden synes likalades i allt större utsträckning ställa sig afvisande mot tanken på ett Nationernas förbund. Oppositionen bottnar här icke i nationella utan i rent fackliga intressen. Amerika skulle, framhålls det, om det anslöte sig till nationernas förbund, inom hvilket de färgade folken tillerkännas samma ställning som de icke-färgade, icke längre kunna upprätthålla den nu existerande spärren mot den gula invandringen och de amerikanska arbetarne följaktligen komma att utsättas för en mördande konkurrens från de invandrande japanska och kinesiska arbetarnas sida.

I England fortfar den allmänna oron inom arbetarevärlden, men det synes dock, som skulle det lyckas Lloyd George att förebygga den beslutade och med fruktan motsedda allmänna grufsträjken genom sitt förslag om tillsättandet af ett ledande råd af representanter för arbetsgifvare och lönetagare. Det har äfven verkat lugnande på den upphetsade stämningen inom grufarbetarekretsarne att grufägarna i. n. diskutera ett förslag om grufdriftens omdaning på grundval af gemensam kontroll af kapital och arbete.

Situationen i Tyskland, hvilken under den senaste tiden kännetecknats af en ständigt växande oro, har under den gångna veckan i fruktsvärd grad förvärrats. Man har icke längre, som förut, att räkna med spridda, lätt kvädda upplopps försök utan med en allmän bolschevikisk rörelse, hvilken synes hota det nya tyska riket med undergång.

Revolutionsrörelsen utgår från München, Bayerns hufvudstad, sedan länge en af Tysklands farligaste oroshärdar. Den bayerska ministerpresidenten Eisner, själf oafhändig socialist, har under den tid han innehaft makten fört en förbittrad strid icke blott med flertalssocialisterna i sin egen ministär utan äfven mot den tyska riksregeringen. Han har jämväl beskyllts för att — i ententens sold — söka lösslita Sydtykland från det öfriga riket. Det vålsamma hat, som samlat sig kring denne man, slog till sist ut i öppen låga — den 21 februari nedsköts Eisner. Olika versioner föreligga i fråga om dramats förlopp. Enligt en är gärningsmannen en ung officer, löjnanten greve Arco Valley, enligt en annan är det hela provokation, och attentatören skulle då vara att söka i spartakistlägret. Händelsen följdes af en ny mordgärning — då en af de öfriga ministrarna, Auer, i bayerska landtdagen beklagade attentatet mot Eisner blef han själf nedskjuten af en person, som beredt sig tillträde till plenisalen.

Einers våldsamma död har satt ett nytt utomordentligt farligt vapen i spartakisternas händer. Under hänvisning till att mordgärningen är att betrakta som inledning till en reaktionär motrevolution uppmanar Spartacuspartiet Tysklands arbetare till generalsträjk, hvilken skall aflåsas först när proletariatets seger är definitivt tryggad och den nuvarande ordningen aflöstas af den röda terrorn. Proklamationen synes i en för riket och folket ödesdiger omfattning hafva vunnit genklang bland arbetarmassorna — den utbrutna generalsträjken flammnar nu som en vålded öfver stora delar af det tyska riket, slungas vidare från plats till plats bildande ständigt nya eldshärdar. Synnerlig oro inger det förhållandet att arbetarna massvis öfvergifva det besinningsfulla flertalssocialistiska partiet, hvars ledare icke kunnat inlösa de tidigare gifna rika löftena till arbetarevärlden, och i stället söka anslutning till det bolschevikiska spartacuspartiet, oemotståndligt dragna dit af dess löfte om en stundande proletariatets diktatur. De olycksdigra följderna här af för Tyskland och den öfriga världen låta sig icke öfverskådas.

Efter fotografif

I ESTLAND STUPADE FINNAR BEGRAFVAS HÖGTIDLIGEN I HELSINGFORS.

Kliché: Kem. A.-H. Renig Sjöfvergsvarre, stam—Gbg.

BLIF MED-
ARBETARE I
HVAR 8 DAG

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier för dagen.

Foto. Kahn, Sthlm.
KOMMINISTER JÖNS VICANDER, den nyligen aflidne prästmannen som i testamente instiftat betydande donationer.

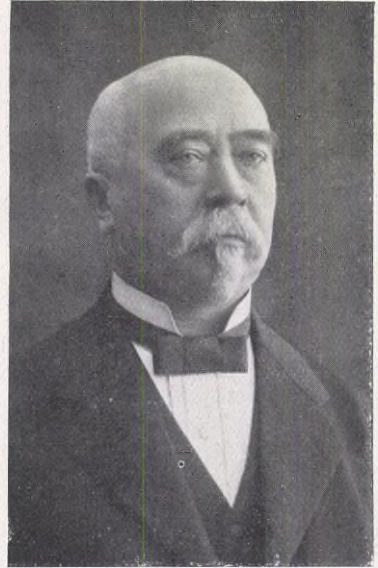
Komministeren i Adolf Fredriks församling i Stockholm, bataljonspredikanten vid Svea artilleriregemente *Jöns Vicander*, som nyligen afled i hufvudstaden i den höga åldern af 85 år, har genom testamente för olika välgörande, sociala, religiösa och kulturella ändamål donerat en sammanlagd summa af 92.000 kr. Den bortgångne, under lifstiden en synnerligen intresserad och energisk boksamlare, efterlämnar därjämte ett bland vårt lands största enskilda bibliotek, omfattande ca 30.000 band däribland ett stort antal sällsynta och ytterst värdefulla arbeten i äldre teologisk litteratur. Denna dyrbara boksamling kommer nu att fördelas på olika händer Kungl. biblioteket, universitetet i Upsala och Lund samt Sigtunastiftelsen halva särskildt inkommit.

*

Vid fiskarslugan på sydöstra stranden af Elfsnabben i Stockholms södra skärgård finnes uppsatt en gammal *fattigböss*, i bild återgifven här nedan. På tafeln öfver bössan läses:

”Du som ur havets stormar träde till denna fridens lugna strand
Då hoppets stråle än dig gläder,
tänk på din Gud, ditt fosterland —
Du värdigt livets Herre prisar
när med en skärf du nöden lisar.
Han skall en gång dig gifva mer
som allting känner, vet och ser.

Hvarje höst tömmes bössan, och den brukar aldrig vara tom — alltid är det någon bogserbåt eller segelskuta, som lagt till vid denna ”fridens lugna strand” och hvars besättning lämnat sin skärf

Alb. H. Brant, Sthlm.

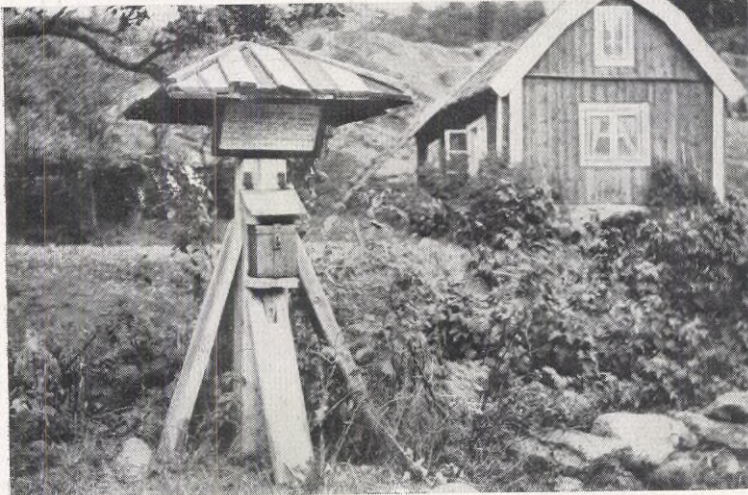
F. D. STADSFISKAL N. ASCHAN, MALMÖ, som genom en donation af kr. 50.000 lagt grunden till Lunds Studentårs konviktorium, den nyinvigda studentrestauranten *Halfoa* summan bildar en fond, hvars afkastning utgår som stipendier, i form af inackordering å konviktorier, åt omedelade studenter.

Efter portran.

i bössan då besök gjorts hos fiskaren Åkerström och hans hustru, som glada och förnöjsamma bo i den lilla stugan, hvilken synes å samma bild.

*

Elfsborgs läns landsting beslöt för några år sedan att inom hvarvt och ett af länets provinsialläkaredistrikt låta uppföra ett *farsotssjukhus*. Af dessa sjukvårdsinrättningar, sexton till antalet, stod den första färdig år 1917, och under följande år kunde flertalet af de öfriga tagas i bruk vid spanska sjukans utbrott. Det femtonde sjukhuset i ordningen, det för Borås stad med omnäjd afsedda farsotssjukhuset har nu fullbordats och kommer i dagarne att öppnas. Det är beläget vid Västeråsen en km. från Borås och kan mottaga upp till 120 patienter. Ritningarne till sjukhusbyggnaderna hafva utarbetats af arkitekt R. Lange i Göteborg.

Amatörfoto B. Östrand, Sthlm.

EN GAMMAL INTRESSANT FATTIGBÖSSA VID ELFSNABBEN.

Foto. Wassberg, Borås.

DET NYA FARSOTSSJUKHUSET I BORÅS.

Alb. H. Brant, Sthlm.

Svenska Biografteatern har i dagarna utsändt en filmexpedition till Afrika för att där upptaga en serie filmbilder. I arbetsprogrammet ingår upptagandet af karaktäristiska naturscenerier, men hufvudsakligen kommer expeditionen att sysselsätta sig med fotografering af storvildt, hvarpå tillgången är synnerligen rik i trakterna kring Victoria Nyanza och Kiwisjön, hvilka utgöra målet för färden. Expeditionen står under ledning af konservator Gunnar Sandberg och ingenjör O. Olson. Herr Sandberg som tidigare deltagit i Nathorst's svenska polarexpedition

Foto. Johansson, Gbg.

Kliche: Bengt Sv. Bergström

KONSERVATOR G. SANDBERG (i soffan) och INGENJÖR O. OLSON ha i dagarna lämnat Sverige för att för Svenska Biografteaterns räkning utföra fotografering i Afrika.

och Sjöstedts Kilimandjarorexpedition, har gifvit H. 8. D. löfte om meddelanden från den nu anträdde långfärden.

*
Årets Vegastipendium har af Svenska sällskapet för Antropologi och Geografi tilldelats två unga vetenskapsmän, filosofie kandidaterna Sten Bergman och René Malaise, hvilka i början af nästa år bege sig på en forskningsfärd till Kamtschatka, den stora, ännu så godt som alldeles outforskade halfön mellan Berings sund och Japan, för att där bedriva zoologiska men äfven etnografiska, geologiska och geografiska studier. Färden beräknas räcka en tid af två eller tre år.

Foto. Larsson, Sthlm.

FIL. KAND. S. BERGMAN. Vegastipendiat.

logiska och geografiska studier. Färden beräknas räcka en tid af två eller tre år.

Af de båda unga vetenskapsmännen, båda studerande vid Stockholms högskola, är kandidaten Bergman utslutande zoolog och känd genom ingående studier af

ditton beträffar skall den starta från halföns hufvudort, Petropavlovsk, mot det inre af landet hvars djur- och växtvärld kommer att ingående studeras och sjöar och floder undersökas medelst träkning och skrapning. För konservering och preparering medföljer en särskild person och särskild omsorg kommer att ägnas åt djurfotografering äfvensom filmning. Vintrarna, då fältarbetet ligger nere, ha anslagits för folkliksstudier samt antropologiska mätningar.

Det är af itsä säkerligen ett värdefullt resultat att vänta af denna första expedition till en af de få ännu så länge hvita fläckarna på världskartan.

Foto. Larsson, Sthlm.

FIL. KAND. R. MALAISE. Vegastipendiat.

en fulländning, som hittills varit okänd i konsthistorien.*

Ung flicka prylande Amors staty med blommor, (enligt uppgift Roslins dotter), målning i olja af *Alexander Roslin*, Hon har håret prydt med blommor samt är klädd i dräkt af satin. I bakgrunden ett skulpterat bord med ett konterfej; en taburet samt å mattan en korg med rosor. — Då den, som skriver dessa rader, vid ett besök i Louvern stannade framför denna tafia, som en artist just höll på att kopiera, och frågade om det var för någon svensks räkning, svarade han, att den var afsedd för en amerikanare.

SVENSKA PORTRÄTT I UT-LÄNDSKA SAMLINGAR.

Forts. fr. sid. 358.

År 1775 var Roslin i Petrograd och målade då kejsarinnan Katarina samt några mera framstående i aristokratien. Man känner sexton porträtt i Ryssland, som med säkerhet äro utförda af honom. I Paris inträffade Roslin åter 1778 och afled 1793 därstädes.

*Dräkter, broderier, prydnader och juveler har han måladt med

JÖRGEN BENDIX, den unge danske opera- och konsertsångaren som med stor framgång konserterat i Stockholm, Göteborg och Kristiania.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. M. BOSTRÖM.
F. d. Kronolänsman. — Åsker-
sund. — 80 år 12 febr.*

A. J. ELMIER.
Landtbrukare. Komm. man.
Elmhult. — 70 år 17 mars.

O. A. ALBIN.
Kyrkoherde Kontr.-prost.
Långemåla. — 70 år 1 mars.

L. HOFLIN.
Kyrkoherde. Kontr.-prost.
Liden. — 65 år 8 mars.

J. L. HAGLUND.
Konstnär. — Stockholm.
75 år 5 mars.*

F. TIGER.
Musikdirektör. — Stockholm.
70 år 19 febr.*

J. M. ASPELIN.
Med. dr. — Stockholm.
70 år 10 mars.*

H. ALMSTRAND.
Advokat. — Göteborg.
50 år 1 mars.*

J. A. ANDRÉ.
Grosshandlande. — Lessebo.
60 år 8 mars.*

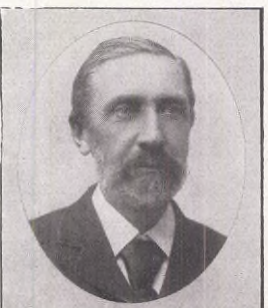
C. M. J. UDDENBERG.
Direktör. — Göteborg.
60 år 13 febr.*

H. G. E. HAMMAR.
Direktör. — Göteborg.
55 år 4 mars.*

J. A. GARTZ.
Fabrikör. — Kumla.
50 år 2 mars.*

J. G. S. BANÉR †.
Friherre. F. d. Kapten. — Åhs.
F. 33. † 21 febr.*

R. M. V. PETTERSON †.
Direktör. — Stockholm.
F. 50. † 20 febr.*

J. C. E. ARPI †.
Kronofogde. — Motala.
F. 55. † 22 febr.*

C. G. T. WETTERWIK †.
Borgmästare. — Enköping.
F. 56. † 21 febr.*

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

G. H. GRAAN †.
V. Hradshöfding. — Stock-
holm. — F. 54. † 3 febr.*

F. H. BILLSTRÖM †.
Stadskassör. — Kristinehamn.
F. 63. † 10 febr.

J. SCHEDIN †.
Rektor. — Stockholm.
F. 64. † 20 febr.*

F. BERGQVIST †.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Sandsjö. — F. 67. † 17 febr.*

ADOLF NOREEN. (THI porträtt å första sidan jämte biografi). Stud. 71, fil. dr. 77, doc. i nord. språk v. Ups. univ. s. a., ff. prof. i nämnda ämne 83, ord. sdn 87.

CARL BOSTRÖM. E. o. landskansl. i Örebro 64, kr.-länsman i Glimshammars transp. t. Sundbo härf. 74, af-k. 16. Ordf. i sparbanksstyr., granskn.-man f. förmynd.-skap; på sin tid ordf. i komm.-st., led. af kyrko- o. skolfråd m. m.

ROBERT HAGLUND. Elev h. Fr. Ahlgrensson v. K. Teaterns dekor.-mål. atelier 61-65, v. Konstakad. 64-69; stud. o. prakt. i utlandet under en följd af år, bl. a. tecknare i Le Monde Illustré 74-96. Ex. lär. i frihan.-s-teckn. v. Tekn. högsk. 96. Etsare, teckn., akvarellist. Ordf. i styr. f. Sv. konstnärslöfden. 13-15, v. ordf. i styr. f. Sv. konstn. understödsfören., styr.-led. i Artist. o. litterat. pens.-kassa, på sin tid v. ordf. i Konstnärsklubbens styr.

FRANS TIGER. Organ. o. mus. dir.-ex. v. Musik. akad. 76. Har tj-gjort som mus. lär. v. Sjökrigssk. u. 29 år, v. Nya elem.-skolan u. 34 år; fortfarande lär. v. Beskovska skolan sdn mer än 30 år. Utg. sångsaml. Ledare af de "Ritmiska koralerna" på Skansen o. af Ad. Fredr. kyrkokör.

MAURITZ ASPELIN. Stud. 69, med. lic. 79, med. hed. dr. i Lund 1900. Aman. v. Seral.-las. 79-80, ff. sundh.-insp. i Stockh. 80-81, distr.-läk. 81-83, andre stadsläk. 83-16. Läk. v. K. Teat. 93-08. Led. af styr. f. Prins Carls uppfostr.-anst. sdn 83, led. af dir. ö. Danviks hosp. sdn 85.

HENRIK ALMSTRAND. Stud. 89, jur. utr. kand. 97, efter tingstj.-gör. adv. i Göteborg 99 u. firma Wijk & A. (senare A. & Wennerberg). Led. af styr. f. Sv. advok.-samf. 13. I. off-ntl. uppdrag stud. rätteg.-väs. i Engl., Tysk. o. Österrike 12-14; sakkunn. i Just. dep. ang. lagförslag om rätteg.-kostn. 17-18. Under Upsalatiiden ordf. i stud.-fören. Verdandi. Led. af stadsfullm. i Göteborg sdn 09, led. af fattigv.-styr. 13, led. af budgetsberedn. 14, ordf. i drätselkamm. 18. Ordf. i Sv. ensk. jernv. mell. distr. nmd sdn 08, led. af processkomm. 12, ordf. i styr. i Bostads a.-b. Framtiden 15; ordf. i styr.-na i a.-b. A. Heyman, Vårgårda, 17, a.-b. Fören. orgel- o. pianofabr. 18, led. af styr.-na i Värm.-Dals jernv. a.-b. 18, a.-b. Industri-banken s. a. f. a.-b. Göteborg, skeppsdockor. Utg. Folkuppl. af Sv. Rikes Lag.

AUGUST ANDRÉ. Verkst. dir. a.-b. Karlskrona träexport o. Karlskr. skofabr. Led. af Kronob. i Hålsmed.-nmd, odlingsråd o. jordbr.-råd. Tidigare bosatt i Karlskrona o. då led. af dess stadsfullm., helsov.-nmd, skol-råd, hamnstyr. (ordf.), hand. o. sjöf.-nmd, sjömanshusdir. Led. af Bank a.-b. S. Sveriges centralstyr.

MARTIN UDDENBERG. Stud. 77, anst. i Stockh. hand.-bank t. 84, i bank i Berlin 84-97; under denna tid svensk-norska gen.-konsulatets sekr. därstädes. En af stift. af Sv. fören. i Berlin. Kont.-chef h. Wicander-rederi a.-b. i Stockholm 97-03; sdn 08 direktör f. Porterbryggeri a.-b. D. Carnegie & Co i Göteborg

HUGO HAMMAR. Stud. 83, skeppsbyggm.-ex. fr. Chalmers tekn. läroanst. 88, prakt. v. olika verkstäder o. ritkontor i Frankr., Engl. o. Amerika 88-96; öfveringenjör o. direktörassistent v. Lindholmens verkst.-a.-b. 96-08, öfvering. v. Göteborgs nya verkst.-a.-b. 08-10, verkst. dir. f. samma bolag sdn sistn. år. Led. af stat. ind.-komm. 14, Biografi o. helsid.-portr. årg. XVIII-34.

GUSTAF BANÉR †. Ulfst. v. F. Lifgren.-reg. 53, afsk. såsom kapt. o. komp.-chef 83. Inneh. fideikommiss. Sjöö i Upl. l. V. ordf. i komm.-nmd 82-84, ordf. 84-12.

VICTOR PETTERSON †. Öppnade bokbinderiaffär i Stockholm 74, hvilken efter en betydande utveckling ombild. t. aktiebolag 01 m. P. som verkst. dir. Led. af Stockh. stadsfullm. 95-03, mångårig v. ordf. i styr. f. Stockh. handtv.-fören.

CARL ARPI †. Stud. 74, hofr.-ex. 82, landskansl. i Link. 82, länsnot. 84, kr.-fogde i Lysings m. fl. härf. 90, i Aska 1900. Ordf. i Motala stadsfullm. 97-15. Styr.-led. i Norrk. e. banks afd.-kont. sdn 96, ordf. i tax.-nmd, K. Befalln. ombud i spritbol.

THEODOR WETTERWIK †. Stud. 78, hofr.-ex. 83, e. o. not. i G. hofr. s. a., v. hfd 86, efter tingstj.-gör. o. ff. borgmäst. i Vadstena borgmästare nmd, led. af kyrkoråd; ordf. i styr. f. sparbanken samt i styr. f. Mälarpöv. banks afd.-kontor. V. ordf. i styr. f. Enköp.-Heby-Runhällans jernv.-a.-b. Under en följd af år landstingsman. V. ordf.

GUSTAF GRAAN †. Stud. 74, teol. fil. ex. 78, hofr.-ex. 85, v. hfd 88, revisor i Kammarrätten 97.

JOHAN SCHEDIN †. Stud. 87, fil. kand. 92, efter tj-gör. som lär. v. Stockh. folkskolor, Palmgrenska samskolan o. N. latinläro. . adj. v. Söderm. läroov. 05; s. a. lär. v. Stockh. privatgymn., rektor der 11.

PINGAL BERGQVIST †. Stud. 87, prestv. 91, reg.-past. v. Östg. trängkräk 08, kyrkoherde i Norra Sandsjö 10, kontr.-prost 14. Diakonistyr. stifts-ombud 11.

Oscar Bäckström är borta. Dödsbuden ha på senare tid fallit så tätt att man inte kunnat sätta sig in i att en af dem som man hållit af och beundrat är borta, förr än nästa sorgpost kommit. Men Oscar Bäckström hörde till dem som skall saknas länge och af sällsynt många, både af sina vänner, och de voro legio, samt af dem som endast haft tillfälle att se och njuta af hans fullodiga konst.

Ingen finns, hvilken som han, från första ögonblicket han kom in på scenen kunde rycka publiken helt och fullt med sig och sprida ett så strålande solsken omkring sig.

Hans konst såg så lätt ut, men vi hans vänner veta hur intensivt han alltid arbetade på sina uppgifter, ty intensivt var just en af Oscar Bäckströms måst framträdande egenskaper, intensiv känsla för teatern, för livet och för alla som stodo honom nära.

Därför ville han håller inte, när krämporna under det sista året

Foto. Bruce, Gbg.

Kistob. Bengt Sjögrensparr.

OSKAR BÄCKSTRÖM.
F. 1854. † 24 febr.

började göra sig gällande, erkänna dem hvarken för sig själf eller för andra. Med orubblig energi fortsatte han att arbeta ända tills han stupade. Men hans minne lever.

Einar Fröberg.

*

Oscar Bäckström var född den 26 juni 1854 i Hvitaby socken i Kristianstads län. Efter att hafva studerat vid kungl. teaterns elevskola fick han 1877 engagement vid Svenska teatern i Helsingfors och två år senare vid Nya teatern i Stockholm. Det var dock först under sin verksamhet vid Stora teatern i Göteborg, till hvilken han, från 1881, var knuten under fyra år, som han slog igenom och dokumenterade sig som en betydande begåning inom det komiska karaktärsfacket. Under åren 1885-1901 tillhörde han Dramatiska teatern, bland hvars främsta krafter han räknades, öfvergick därefter till de Ranfiska teatern, där han stannade ett tiotal år. Efter denna tid har Bäckström, hvars sista år fördystrades af ohälsa, gifvit gästuppträdanden på intima teatern i Stockholm samt ute i landsorten. Bland hans främsta scenskapelser kunna nämnas titelrollen i "Den inbillade sjuke", Falstaff, Jeppe på Berget, Morten Kill i "En folkfiende", Daniel Hejre i "De ungas förbund" m. fl.

Vi hänvisa i öfrigt till biografi i årg. VII: 18.

FINSKA SPELEN.

1. FINSKA FÄLTRIDTKLUBBENS TÄFLAN I TOLKNING.
2. S. TASA, segraren i internationell längdloppning å 30 km
3. A. VATANAN, 50 år och äldste deltagare.

Vi återgifva en serie bilder från *Finska spelen*, hvilka under febr. ägt rum i Helsingfors och kring sig samlat de nordiska idrottskretsarnes lifliga intresse. Spelen, hvilka togo sin början den 15 febr. räknade 600 anmälda deltagare däribland ett stort antal kända svenska och norska idrottsmän. De flesta täflingarne äfva haft att uppvisa synnerligen vackra resultat med ett flertal nya rekord. — Söndagen den 16 febr. hade spelens organisationskommitté mottagningsfäst i Svenska klubben för de skandinaviska gästerna.

INNEHÅLL:

Professor Adolf Noreen (biografi o. helsidesporträtt). — 20°. årsdagen af Carl XII:s bisättning högtidlighålles. — Skådespelaren Oscar Bäckström †. — Tyska ministären. — Porträtt till dagskrönikan. — Konstutställning hos Liljewalchs. — Carl Eldhs kolossalhufvud af Gunnar Wennerberg. — Prof Th. Lundbergs förslag till fontänggrupp. — *Finska spelen*. — Veckans porträttgalleri. — Svenska porträtt i utländska samlingar. Af N. V. Hagström.

Pressfoto

Årskild: Ken. A.-B. Bengt Sjöberg. Bildn.-B.

4. DET SEGRANDE UPSALALAGET I BANDY.

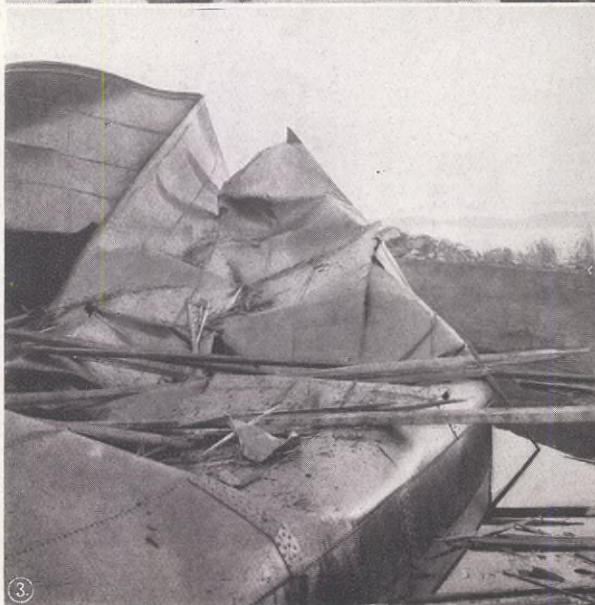
EXPLOSIONEN Å SVEABORG.

1. PLATSEN FÖR PROJEKTILUPPLAGEN EFTER EXPLOSIONEN.
2. ISEN UTANFÖR HOLMEN FULLSTRÖDD MED GRANATSTYCKEN, STENAR M. M.

Efter fotografier.

En fruktansvärd explosion inträffade den 8 febr. på Kalfholmen vid Sveaborg i de där förvarade väldiga upplagen af ammunition och nafta. Explosionen var af så oerhörd våldsamt att lågorna från densamma slog upp två km. högt. I Helsingfors och dess omnejd krossades ett otal fönsterrutor. Några man af Kalfholmens militär-

3. AF DET OERHÖRDT STARKA LUFTTRYCKET VID EXPLOSIONEN SAMMANSTÖRTAD NAFTABEHÅLLARE.
4. BYGGNADEN DÅR VAKTERNA VISTADES VID TIDEN FÖR EXPLOSIONEN.

vakt sårades, dock ingen lifsfarligt. De materiella skadorna belöpte sig till mer än tio millioner mark.
Anledningen till den förödande explosionen är icke känd.

*Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjödes vld laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovitkorligt förbud.*